

Mødet den 29. Septbr. 1910.

Fraværende: Jul. Andersen.

1. (J. Nr. 145—1910). Indenrigsministeriets Samtykke til, at Kommunen overtager **Garantien for et Laan paa 25000 Kr. til Velgørenhedshjemmet i Aarhus.**

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 54—1910). Indenrigsministeriets Samtykke til, at **Kommunen afhænder sin Ejendom Klostergade** Matr. Nr. 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099 og 1101 (Enkeboligerne) til Direktør H. Andersen.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 350—1910). Skrivelse fra Skattedepartementet om, at Ejendommen Matr. 979 a af Bygrundene (Frelsens Hærs Forsamlingsbygning) delvis **fritages for Ejendomsskyld.**

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 286—1910). Skrivelse fra Skoledirektionen om, at der er bevilget Lærerinde Frk. Rønne **Afsked fra Skolevæsenets Tjeneste** fra 1. September d. A.

Til Efterretning.

5. (J. Nr. 349—1910). Beretning om **Landsbyskolars Besøg i Aarhus** i indeværende Sommer samt Indstilling fra Skoleudvalget om, at der udbetales

Lederen, pensioneret Lærer Andersen, de budgetterede 200 Kr.

Beretningen toges til Efterretning, og Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 126—1910). Indstilling fra Skoleudvalget om Foretagelse af følgende Omforandringer ved ældre Skoler, sigtende til **Tilvejebringelse af Lokaler for Undervisning i Sløjd, Husgerning, Gymnastik og Naturkundskab** samt om Bevilling af 140855 Kr. i dette Øjemed:

1. Borgerskolen Ny Munkegade.

Der foreslaas her indrettet Sløjdlokale, hvad der af Hensyn til Undervisningsplanen er nødvendigt. Endvidere foreslaas der indrettet 2 Klasser til Naturhistorie og Fysik. Der haves ganske vist allerede nu to Rum hertil, men de er for smaa, og den Undervisning i Naturfagene, som nu drives i Landets Mellemskoler, og hvori Eleverne tager livligere Del (Laboratorier), kræver nye Lokaler. Samtidig med Indretning af disse to Klasser bliver det muligt at skaffe Lærerpersonalet et lysere Opholdsrum end det nuværende, som ved en Nybygning paa Nabogrunden er bleven temmelig mørkt og uhyggeligt. Da Skolen kun har 14 almindelige Klasseværelser, er der i Henhold til det foranførte ikke foreslaaet nogen ny Gymnastiksal.

2. Borgerskolen Nørrebrogade.

Denne Skole har nu 18 almindelige Klasserum, som ved Benyttelse to Gange daglig giver 36 Klasser med 72 ugentlige Gymnastiktimer. Man havde saaledes Valget imellem at bygge en Gymnastiksal mere eller bringe Skolens Klassetal ned under 30. Man har valgt det sidste, idet man foreslaar at inddrage 4 Klasserum, af hvilke de to forbindes til et nødvendigt Sløjd-

lokale og de to kunde indrettes til Husgerningslokale; men da man som anført anser det for forsvarligt at henvise Pigerne til Undervisning i dette Fag i Naboskolen (Finsensgade), saa indvindes der Plads til den meget ønskelige Fysikklasse. Opførelse af ny Gymnastiksal undgaas.

3. Borgerskolen Paradisgade.

Af denne Skoles nuværende 14 Klasseværelser er de to oprindelig anvendte som Beboelsesrum for Overlæreren. De er meget smaa, saaledes at de allerhøjest kan rumme hver 24 Elever; det maa derfor anses for mindre økonomisk at anvende dem, og man har ikke taget i Betænkning at inddrage dem og slaa dem sammen til en Fysikklasse, medens Sløjdklassen faas ved en Tilbygning. Da Skolens Klassetal derved gaar ned til 12, vil man anse det baade for mest hensigtsmæssigt med Hensyn til Omflytningsforholdene og tillige for mest økonomisk, at Skolen omdannes til en ren Drenges- eller ren Pigeskole, som Borgerskolerne Valdemarsgade eller Fr. Alle.

Da nemlig IV—VII Klasserne gaar i Skole om Formiddagen, vil der til dobbelte Klasser af Drenges og Piger i IV—VI Klasse og to VII Klasser behøves $4+4+4+2=14$ Klasseværelser. Da Skolen i Paradisgade imidlertid efter Forslaget kun faar 12 Klasseværelser, vil der ikke være tilstrækkelig Plads til de her nævnte Klasser, og man har saa tænkt sig Skolen omdannet til en ren Drengeskole med en tredoblet Klasserække, saaledes at der om Formiddagen kommer til at gaa 3 IV Kl., 3 V Kl., 3 VI Kl. og to VII Kl. = 11 Klasser, og om Eftermiddagen 3 I Kl., 3 II Kl. og 3 III Kl. = 9 Klasser. Der vil kunne henflyttes en af I Klasserne til

Formiddagen, hvad der af forskellige Grunde kan være ønskeligt. Pigeklasserne henvises til andre Skoler, og Paradisgade behøver saaledes intet Skolekøkken.

4. Borgerskolen Christiansgade.

Denne Skole har 16 almindelige Klasseværelser, og da den tillige har Mellemskole, vil det ses, at den ikke kan nøjes med en Gymnastiksal. Desuden er det et af Skolen længe næret Ønske at faa en Klasse til Fysik (Laboratorium) navnlig for Eleverne i Mellemskolen, ligesom den i det hele har ønsket en Udvidelse af indtil 8 Klasseværelser. Da der er Plads dertil paa en Grund, der støder op til Skolen, og da det maa synes rigtigst at faa en Klasseforøgelse svarende til de 4 Klasser, der nedlægges i Skolen Nørrebrogade, og de to Klasser, der nedlægges i Skolen, Paradisgade, saa har man foreslaaet en Tilbygning, der rummer en Gymnastiksal, en Fysikklasse, samt 8 almindelige Klasseværelser, saa meget mere som dette vil blive forholdsvis billigere end Opførelse af en Gymnastiksal og en Fysikklasse alene.

Og hertil kommer et andet Hensyn. — Der er i Skolen i Christiansgade for Øjeblikket en Pladsmangel, som vil ophøre ved Tilbygningen, og efterhaanden som Betalingsskoleklasserne gaar ud, vil der blive Plads for de fra Paradisgade bortflyttede Pigeklasser, saaledes at Skolen i Christiansgade, som ved Tilbygningen faar 24 Klasseværelser, faar Plads til en Pigemellemskole, samt til en Pigeskole i Størrelse svarende til Drengeskolen i Paradisgade.

Jakob Jensen henviste til, at Byraadet i Maj Maaned havde paalagt Skoleudvalget at frem-

komme med Forslag om Indretning af Lokaler til Undervisning i Sløjd og Husgerning ved de ældre Skoler samt til Ministeriets Paabud om mere Plads til Gymnastikundervisningen. Han gennemgik dernæst Forslaget, saaledes som det ovenfor er aftrykt, og udtalte, at hvis det blev vedtaget, vilde Skolevæsenets Lokaleforhold være saaledes, at de tilfredsstillede de Fordringer, der for Tiden kunde stilles. Udgiften vilde ialt blive 140855 Kr., der fordeltes med 115000 Kr. til Skolen i Christiansgade, 6500 Kr. til Skolen i Ny Munkegade, 12100 Kr. til Skolen i Paradisgade og 6300 Kr. til Skolen i Nørrebrogade. Da der paa sidste Laan var kalkuleret 144000 Kr. til Omforandring af ældre Skoler, og der kun medgik 140855, vilde man altsaa faa godt 3000 Kr. til overs, foruden at Anlægget af et Varmeværk i Skolen i Valdemarsgade var afholdt af Laanet. Det var ganske vist ikke smaa Summer, Skoleudvalget denne Gang maatte forlange, men Forandringerne var nødvendige, og der var det heldige ved Forslaget, at der vilde indvindes 4 ny Klasseværelser, hvis Værdi med et rundt Tal kunde sættes til 50000 Kr., saaledes at Tiden for Opførelsen af en ny Skolebygning derved blev skudt noget længere ud. Han henviste sluttelig til, at Forslaget var overvejet og tiltraadt af Skolernes Overlærere og anbefalet af Fælleslærerraadet, ligesom det ogsaa havde Skolekommissionens Tilslutning.

Møller pegede paa, at det var et ret stort Beløb, der forlangtes, navnlig naar der saas hen til, at det ikke var et Aar siden, man tog en helt ny stor Skole i Brug, men Omforandringerne var vel nødvendige, saa der ikke var andet at gøre end at bevilge Pengene. Det syntes, som om Udgifterne til Skolevæsenet efterhaanden blev saa

store, at Kommunen vanskeligt vedblivende kunde bære dem, saa det vilde snart blive nødvendigt at anmode Staten om større Tilskud. Han spurgte Udvalget, om det ansaa det for nødvendigt at bygge en ny Skole i 1912—13, og bad det paase, at Klasserne blev fyldt, da dette spillede en meget stor Rolle. Endelig anbefalede han Indstillingen, men henstillede samtidig at være saa sparsommelig som mulig.

J a k o b J e n s e n udtalte, at da Stigningen i Børnetallet nu syntes noget mindre, end da det blev stillet i Udsigt at bygge en ny Skole i 1912—13, og da man ved de nu foreslaaede Forandringer vandt 4 ny Klasseværelser, kunde Opførelsen af en ny Skole maaske udskydes noget. Han indrømmede gerne Betydningen af, at Klasserne var fyldt, men Udvalget havde da ogsaa i den Henseende gjort, hvad det kunde, og der var i den ny Skoleplan særlige Bestemmelser, der tog Sigte paa dette Forhold.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 284—1910). Til Erklæring forelaa en **Klage til Kultusministeriet fra en Del Forældre, hvis Børn gaar i Betalingsskolen i Christiansgade**, over, at nogle af denne Skoles Klasser undervises i Borgerskolen i Frederiksalles, samt Indstilling fra Skoleudvalget om at sende Klagen tilbage til Skoledirektionen under Henviisning til de vedlagte Erklæringer fra Skolekommissionen og Overlærerne ved de nævnte to Skoler.

Skolekommissionens Erklæring var saalydende:

»Ved Begyndelsen af Skoleaaret 1910—11 fandtes i de to Betalings- og Mellem-skoler følgende Antal Klasser:

Borgerskolen Ny Munkegade:

2 II Betalingsskoleklasser.

2 III Betalingsskoleklasser.

2 IV —

1 V —

1 VI —

1 VII —

3 I Mellemsskoleklasser.

3 II —

3 III —

2 IV —

1 Realklasse.

Ialt 21 Klasser.

Borgerskolen Christiansgade:

2 II Betalingsskoleklasser.

2 III —

2 IV —

2 V —

2 VI —

2 VII —

2 I Mellemsskoleklasser.

2 II —

2 III —

2 IV —

1 Realklasse.

Ialt 21 Klasser.

Til disse Klasser havde følgende Lokaler:

I Borgerskolen Christiansgade 16 Lokaler.

I Borgerskolen Ny Munkegade.... 14 —

I den gamle Borgerskole, Vesterg. 7 —

Ialt 37 Lokaler.

Som det vil ses, maatte 5 af Klasserne gaa om Eftermiddagen enten i Skolerne selv eller i Skolen paa Vestergade, medens de 37 Klasser kunde faa Formiddagsundervisning. — Skolekommissionen mente nu, at man saa vidt muligt maatte se at undgaa Skolegang om Eftermiddagen i Betalings- og Mellemsskolen af Hen-

syn til, at Børnene i disse Skoler kommer fra hele Byen, og da samtidig den ny Borgerskole i N. J. Fjordsgade toges i Brug, og der derved blev god Plads i de øvrige Skoler, skaffede man efter Forslag af Overlærer Arnstrup Skoleudvalgets Tilladelse til, at der til Raadighed for Skolen i Christiansgade stilledes 3 Lokaler i Pigeskolen, Fr. Allé, som kun ligger 350 m fra Skolen i Christiansgade. — Det opnaaedes herved, at Skolen paa Vestergade helt kunde overlades til Borgerskolen Ny Munkegade, og at Borgerskolen i Christiansgade fik alle sine Klasser til at gaa om Formiddagen med Undtagelse af 2 II Klasser.

I Borgerskolen Fr. Allé anbragtes 2 III Klasser og 1 IV Klasse af Betalingsskolens. — Selvfølgelig kunde der lige saa godt have været udstationeret 3 Mellem-skoleklasser; men dels fulgte man her Skolens Forslag, og dels er jo Halvdelen af Disciplene i Mellem-skoleklasserne betalende Elever, hvis Forældre kunde have samme Grund til Klage.

Som det fremgaar af Overlærer Arnstrups Erklæring, undervises de tre Klasser i et og alt efter Betalingsskolens Undervisningsplan, har dennes Lærere og Lærerinder og gaar til Sang- og Gymnastikundervisning i Hovedskolen i Christiansgade, til hvilken de altsaa i alle Henseender hører. — At Lokalerne i Fr. Allé er lige saa gode som Borgerskolens i Christiansgade, indrømmes af Klagerne, og Klagen indskrænker sig jo i Virkeligheden ogsaa til, at Smaapigerne i de 3 Klasser fra Borgerskolen Christiansgade tilbringer Frikvartererne sammen med Smaapigerne i Skolen Fr. Allé! Da det af de to Overlæreres Erklæringer fremgaar, at Sko-

lerne ikke finder, at Betalingsskolens Børn her lider Forulempelse i nogen Henseende, saa kan man ikke andet end finde, at den indsendte Klage, som vistnok kommer Byraad, Skolekommission og Skoleudvalg lige uventet, er meget ubegrundet«.

J a k o b J e n s e n oplyste, at de Børn, det drejede sig om, i sin Tid havde Lokale i Skolen i Vestergade, og at der da ogsaa blev klaget. Da den ny Skole i Fjordsgade blev taget i Brug, blev der Plads i Skolen i Frederiksalle, og derhen flyttedes saa disse Børn, efter at Overlæreren ved Skolen i Christiansgade havde udtalt sig meget rosende om denne Ordning. Da man nu modtog nærværende Klage, der i Virkeligheden kun gik ud paa, at nogle af Betalingsskolens Børn skulde være blevet forulempet af den almindelige Borger-skoles Børn, indhentede man Erklæringer fra de to Overlærere, og da Skolerne efter disse Erklæringer intet havde mærket til de paaklagede Forhold, henstillede Udvalget at sende Sagen tilbage som den nu forelaa. Naar den nu vedtagne Tilbygning til Skolen i Christiansgade blev færdig, vilde de paagældende Børn forøvrigt komme tilbage til denne Skole igen.

F o r m a n d e n ansaa det for rigtigst at tilføje Erklæringen, at Grund til Klagen i hvert Fald vilde bortfalde, naar Tilbygningen til Christiansgade blev færdig.

R a h r spurgte, om man ikke kunde imødekomme Forældrene ved at flytte Mellemskoleklasser til Skolen i Frederiksalle i Stedet for de Betalingsskoleklasser, der nu gik der.

J a k o b J e n s e n gjorde gældende, at skulde man ind paa en saadan Ordning, vilde det næste maaske blive, at Betalingsskolebørnenes Forældre

vilde forlange Børnene fra de almindelige Borger-skoler fjernet fra Skolerne i Christiansgade og Ny Munkegade.

R a h r syntes dog, noget talte for at flytte Mellem-skoleklasser til Frederiksalles, da det dog var dem, der havde fortrængt Betalingsskolens Klasser.

J a k o b J e n s e n henviste til, at den ny Skole-plan tog Sigte paa ogsaa at føre Mellem-skolen ud til de øvrige Skoler. Kunde man faa Lov til det, skulde Taleren gerne være med, men nu maatte man kun have Mellem-skoler ved de to Be-talingsskoler. Forhaabentlig blev Forholdet ordnet med Tiden, men foreløbig syntes det, som om nogen søgte at spænde Ben for den foreslaaede Ordning.

N. J o h. L a u r s e n begreb ikke, hvem det skulde være, der spændte Ben for Udvalget, By-raadet kunde det da ikke være, da det jo altid havde stillet sig velvilligt. Han kunde ikke tænke sig, at Inspektionen for Mellem-skolen skulde have noget imod, at de større Børn fik Lokaler i Fre-deriksalles, da dette jo slet ikke var at flytte Skole, men kun at flytte Lokale. Muligheden for at ordne Sagen saaledes var der i hvert Fald, men om det vilde være hensigtsmæssigt, skulde han ikke udtale sig om.

J a k o b J e n s e n hævdede, at man nu heller ikke havde flyttet Skole, men kun Lokale, idet de Betalingsskolebørn, der gik i Skolen i Frederiksalles, i alle Henseender var under Administration af Skolen i Christiansgade. Det var med velberaad Hu, at han var fremkommet med Bemærkningen om at spænde Ben, og der var nok nogen, der havde forstaaet, hvorhen den Bemærkning sigtede. Det var meget rigtigt, at Byraadet havde været

velvilligt, men Taleren havde da heller ikke klaget over Byraadet.

N. J o h. L a u r s e n kunde godt lide, at Byraadets Medlemmer udtalte sig saaledes, at de forstod hinanden. Efter Hr. Jakob Jensens sidste Bemærkning maatte det altsaa antages, at Udtalelsen om at spænde Ben havde Adresse udenfor Byraadet.

Indstillingen vedtoges. Det tilføjes, at naar en nu vedtaget Tilbygning til Skolen i Christiansgade har fundet Sted, vil i hvert Fald Grund til Klagen bortfalde.

8. (J. Nr. 355—1910). Indstilling fra Arkivudvalget om Bevilling af 350 Kr. til **Indretning at et Arkivværelse** i Tinghuset for Landsudstillingens Arkiv.

M i k a e l J o h a n s e n meddelte, at Landsudstillingen havde leveret sit Arkiv op paa Tinghusets Loft, hvor Byens Arkiv nu havde fundet en efter Forholdene udmærket Plads. Da Landsudstillingens Arkiv maatte anbringes paa en lang Gang, hvor det vilde blive udsat for Støv og Fugt, indstillede Udvalget, at man byggede et særligt Lokale til det. Udgiften derved vilde blive 265 Kr., hvortil kom 85 Kr. til Arkivaren for Opstilling af Arkivet og Affattelse af Katalog. Da man ingen Penge havde opført i dette Øjemed paa Budgettet, maatte Beløbet vel enten tages af Laan eller paa forventet Efterbevilling.

J a k o b J e n s e n ansaa det for rigtigt at bevilge Midler til Lokalets Indretning, men syntes dog ikke, at Beløbet burde tages af Laan. Hvis det ikke kunde komme paa næste Aars Budget, maatte man finde sig i en Overskridelse.

M i k a e l J o h a n s e n havde intet imod at vente med Beløbet til næste Aars Budget, naar

der kunde gaas ud fra, at det vilde blive bevilget.

Niels Jensen spurgte, om Arkivaren ikke havde Løn i Forvejen, og fandt det mærkeligt at give ham 85 Kr. ekstra for at anbringe de Bøger.

Mikael Johansen oplyste, at Arkivaren var lønnet med 200 Kr. og udførte et meget stort og udmærket Arbejde for denne Løn. 85 Kr. for at opstille og katalogisere Landsudstillingens Arkiv, der omfattede flere Tusinde Numre, maatte anses for en meget lille Betaling.

Niels Jensen spurgte, om de 85 Kr. var en Gang for alle eller skulde betales aarligt.

Mikael Johansen udtalte, at Honoraret var ekstraordinært og kun skulde ydes en Gang for alle.

Det vedtoges at henvise Sagen til Budgetbehandlingen.

9. (J. Nr. 312 og 342—1910). Til Erklæring forelaa fra Amtet to Andragender vedrørende et **Byggeforetagende** paa Ejendommen Frederiksgade 33.

Formanden forklarede, at der fra Naboen blev ført Klage over, at Nybygningen vilde tage Lyset fra hans Ejendom, og at der skulde indrettes Kafferisteri. Den første Klage var nu afgjort, saa kun den sidste angaaende Kafferisteriet var tilbage. Skønt der i Vedtægten kun var nævnt Kaffebrænderi, fandt Sundhedskommissionen dog, at Kafferisteri faldt derunder, men mente dog ogsaa, at der burde gives Dispensation fra Vedtægtens § 34 paa det Vilkaar, at Risteriet blev indrettet efter Sundhedskommissionens Forskrifter.

Mikael Johansen anbefalede at slutte sig til Sundhedskommissionens Erklæring, da Risteriet, der skulde indrettes efter samme System som Ri-

sterierne i Hjelmensgade og Vilstersgade, ingen Ulemper vilde medføre.

Det vedtoges at slutte sig til Sundhedskommissionens Erklæring.

10. (J. Nr. 346—1910). **Besværing fra Tømrermesterforeningen og Murermesterforeningen** over, at Kommunen har ladet Observatoriet og Friluftsteateret i »Vennelyst« udføre uden offentlig Licitation.

F o r m a n d e n skulde for Observatoriets Vedkommende kun henvise til de Grunde, der i sin Tid blev givet i Byraadet angaaende de specielle Forhold ved dette Arbejde.

N. J o h. L a u r s e n oplyste, at Aarsagen til, at Teateret i »Vennelyst« var blevet udbudt under Haanden, laa i, at der ikke var Tid til at udbyde det i Licitation, hvis man vilde have det færdig til den Tid, man ønskede. De to Foreninger passede meget godt paa, men Bygherrerne, i dette Tilfælde Byraadet, maatte dog ogsaa have Indflydelse paa, hvorledes de vilde lade et Arbejde udføre.

J a k o b J e n s e n fandt Lejligheden passende til at spørge de to krænkede Organisationer, om de vilde garantere Byraadet en ordentlig kulant Behandling, hvad Betalingsspørgsmaalet angik, saaledes at der ikke blev lagt paa Priserne, naar det drejede sig om Kommunens Arbejder. Murerne havde vist iøvrigt været ganske uskyldige de sidste Aar paa dette Omraade, men kunde der gives en Garanti som den anførte, vilde alle Byraadets Medlemmer sikkert helst ordne Forholdene saaledes, at enhver kunde komme i Betragtning ved Bortgivelsen af Byens Arbejder.

Til Efterretning.

11. (J. Nr. 3—1910). Indstillinger om **Efterbevilling af Overskridelser** i Alderdomsunderstøttelsens,

Skolevæsenets, Kommunehospitalets og Slagtehusets Regnskaber. — 2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

12. (J. Nr. 23¹⁰—1910). Beretning om **Virksomheden ved Kommunehospitalet** i 1909.

Til Efterretning.

